

Aleg. 212.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego ze sprawozdaniem o fundacyi Stanisława hr. Skarbka.

Wysoki Sejmie!

Wykonując uchwałę sejmową z dnia 16. stycznia 1888, przedłożył Wydział krajowy osobne sprawozdanie o fundacyi Skarbkowskiej, obejmujące okres czasu od sierpnia 1888 do września 1889.

W sprawozdaniu tem przytacza Wydział krajowy, że na mocy przysługującej mu nadzorczej władzy nad fundacją przeprowadza corocznie szkcontro centralnej kasy fundacyi we Lwowie i zarządza szczegółową lustrację zakładu Drohowyckiego, tudzież bada przedkładane mu do zatwierdzenia uchwały Rady administracyjnej.

Oprócz władzy nadzorczej, Wydział krajowy, jak wiadomo, ma udział bezpośredni w administracyi fundacyi Skarbkowskiej w ten sposób, że dwaj członkowie Wydziału krajowego zasiadają w Radzie administracyjnej.

Przeprowadzone w dniu 5. sierpnia 1889 szkcontro centralnej kasy fundacyi wykazało, że kasa jest w zupełnym porządku. Co do ksiąg rachunkowych wyknęła komisya lustracyjna pewne niedokładności, których uchylenie przez kuratora zaraz zarządzane zostało.

Przy sposobności lustracyi ksiąg administracyi centralnej zwróciła komisya lustracyjna uwagę administracyi na wysokie zaległości tak w czynszach najmu z gmachu teatralnego, wynoszących z końcem roku 1888 kwotę 8162 zł. 75 ct., jak w czynszach dzierżawnych z dóbr i propinacyi, które z końcem roku 1888 zalegały w kwocie 25.427 zł. 44 ct.

Komisya budżetowa nie może pominąć uwagi, że jak najenergiczniejsze ściąganie takich zaległości, a w razie potrzeby także w drodze sądowej, jest wskazaniem, aby nie narazić się na to, że podobne zaległości przez opóźnienie wdrożenia kroków egzekucyjnych mogą się okazać nieściągalnemi.

Na tem miejscu zaznacza komisya budżetowa, że według relacyi syndyka fundacyi, dołączonej do sprawozdania Wydziału krajowego, sprawa pokrycia deficytu kasowego, wyrządzonego przez byłego kasyera fundacyi, wkrótce już będzie ostatecznie załatwioną. Mianowicie przekazał już c. k. sąd krajowy lwowski, jako instancya konkursowa masy rozbiorowej ś. p.

Józefa Kobylińskiego, całą należytość fundacyi, która z kwoty 10.259 zł. przez doliczenie odsetek i kosztów na kwotę 15.678 zł. wzrosła, do wypłaty z funduszków masalnych, w depozytach sądowym złożonych. Komisya budżetowa przekonała się, że podanie do c. k. sądu krajowego o wypłacenie rzeczonyj kwoty 15.678 zł. z depozytu już wniesionem zostało; jest zatem wszelka nadzieja, że ta kwota jeszcze w roku bieżącym wpłynie do kasy fundacyi, tak iż cała szkoda, z wspomnianego deficytu kasowego wynikająca, będzie w zupełności pokrytą.

W sierpniu i wrześniu r. 1888. przeprowadzonym zostało szkonto i lustracya zakładu Drohowyckiego, przez delegowanych do tej czynności trzech urzędników rachunkowych Wydziału krajowego.

Kasę zakładu znaleziono w zupełnym porządku; wyknięto jednak niedokładności co do magazynów, i zwrócono uwagę kuratorji na potrzebę zmiany manipulacyi magazynowej, tudzież zalecono przeprowadzenie corocznej lustracyi magazynów przez administracyę centralną.

Wskutek tych uwag Rada administracyjna zarządziła w maju 1889. szczegółowe szkonto magazynów drohowyckich, przy czem skonstatowano, że wyknięte przy wspomnianej lustracyi braki w magazynie wiktuałów nie są spowodowane winą magazyniera, lecz wynikły ztąd, że zaprowadzono system zakupywania wiktuałów wprost od producentów, z uchyleniem pośrednictwa generalnego dostawcy, co zaoszczędziło zakładowi znaczne kwoty, lecz utrudniło manipulacyę magazynową.

Cały szereg uwag komisji lustracyjnej co do poszczególnych braków w urzędzeniu zakładu udzielił Wydział krajowy pismem z dnia 5. marca 1889. do wiadomości kuratorji z wezwaniem, aby wyknięte wadliwości usunięte zostały. Na to pismo nadesłała kuratorja odpowiedź szczegółową z dnia 3. września 1889. w której wykazuje, co dla usunięcia tych braków zarządzono.

Ciż sami urzędnicy Wydziału krajowego, którzy lustrowali zakład drohowycki w r. 1888, przeprowadzili lustracyę tegoż zakładu także we wrześniu i październiku r. b. 1889 i sprawozdanie lustracyjne w dniu 23. października 1889 Wydziałowi krajowemu przedłożyli. Sprawozdanie to wytyka bardzo liczne braki w urzędzeniu zakładu, mianowicie pod względem sanitarnym, a to szczególnie co do pomieszczenia starców. Operat lustracyjny konstatuje, że zakład jest przepełniony; podczas lustracyi znajdowało się w zakładzie 253 chłopców, 151 dziewcząt, 59 starców; oprócz tych osób mieszka w zakładzie liczny personal administracyjny i służbowy. Lokalności na cele mieszkalne dodatkowo adaptowane nie odpowiadają, zdaniem przeprowadzających lustracyę urzędników, najskromniejszym wymogom. Używanie wychowauć do ciężkich a pospolitych robót, jak mycie podłóg, noszenie drzewa, uważają lustrujący jako szkodliwe, a przytaczają kilka rażących wypadków niewłaściwego postępowania ze starcami, do zakładu przyjętymi.

Komisya budżetowa wstrzymuje się od szczegółowych uwag nad operatem lustracyjnym z roku 1889 dlatego, ponieważ operat ten nie jest jeszcze przez Wydział krajowy przejrzany i załatwiony, i poleca tylko zbadanie szczegółowe wykniętych braków pod względem sanitarnym, uwadze Wydziału krajowego, poprzestając na teraz tylko na tej ogólnej wzmiance, że względy oszczędności nie powinny sięgać tak daleko, aby dla zaoszczędzenia pewnych wydatków zakład drohowycki nie odpowiadał wymogom higienicznym i pedagogicznym. Gdyby istotnie tak być miało, zakład rozminąłby się ze swoim przeznaczeniem, a wprowadzanie oszczędności, z pominięciem względów zdrowotnych i wychowawczych, z pewnością nie odpowiada ani intencyom wiekopomnego fundatora, ani też interesom kraju, który słusznie żądać może, aby zakład drohowycki oddawał społeczeństwu tylko zdrową, do pracy odpowiednio uzdolnioną, a moralnie wychowaną młodzież, tudzież by przyjętym starcom dał zaopatrzenie odpowiednie.

Jeżeliby dla braku potrzebnych środków pieniężnych niemożliwem było pomieścić i utrzymać odpowiednio w zakładzie taką ilość wychowanców i starców, jaka się teraz znajduje, albo dać stosowny przytułek przyjętym do zakładu starcom, jeżeliby skutkiem przepelnienia zakładu lub niedostatecznych funduszy ucierpieć miało utrzymanie i wychowanie sierót, do zakładu przyjętych, lub gdyby przyjęci do zakładu starcy cierpieć mieli wielkie niewygody, to należałoby w ostateczności raczej zmniejszyć ilość przyjmowanych do zakładu wychowanców i prebendaryuszów, aniżeli zaprowadzać za daleko sięgające oszczędności.

Pod względem administracyi majątku fundacyi zauważa komisya budżetowa, że zamknięcie rachunków za rok 1888, jakkolwiek przez Radę administracyjną fundacyi Wydziałowi krajowemu już przedłożone, nie zostało jeszcze przez Wydział krajowy do Sejmu wniesione, zatem komisya budżetowa tego zamknięcia zbadać nie mogła.

W powołanem na wstępie sprawozdaniu Wydziału krajowego jest wzmianka tylko o dwóch nowych kontraktach dzierżawnych, które w roku bieżącym przysły do skutku, a mianowicie wydzierżawienie klucza drohowyżkiego na lat dziesięć za 9.500 zł. rocznie, zatem o 1.750 zł. korzystniej niż dotychczas i wydzierżawienie klucza brzozdowieckiego, także na lat dziesięć, za czynszem rocznym 17.000 zł., t. j. o 2.000 zł. wyższym od czynszu dotychczas pobieranego.

Komisya budżetowa wnosi zatem

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o fundacyi Skarbkowskiej przyjmuje Sejm do wiadomości.

We Lwowie dnia 17. listopada 1889.

Przewodniczący:

Hausner w. r.

Sprawozdawca:

Skatkowski w. r.

